

Uzasadnienie do projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym

(wersja projektu z dn. 27 września 2012 r.)

Projekt jest efektem pracy Grupy Prawnej Zespołu do spraw rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej powołanej przez Premiera RP. Grupa pracowała nad projektem od marca 2009 roku, opracowując kolejne jego wersje, które były szeroko konsultowane ze środowiskami ekonomii społecznej i ekspertami.

Przedstawiany obecnie projekt uwzględnia zebrane w toku prac Grupy uwagi oraz propozycje ekspertów współpracujących z Grupą. W jego przygotowanie istotny wkład miał radca prawny Konrad Borowicz. W pracach Grupy Prawnej uczestniczyli m.in.: Hubert Izdebski, Ilona Gosk, Anna Sienicka, Maria Jankowska, Tatiana Hapek, Joanna Brzozowska, Marek Łukomski, Cezary Miżejewski, Tomasz Schimanek, Krzysztof Więckiewicz, Piotr Kontkiewicz, Michał Guć, Marcin Dadel. W toku prac Grupa wykorzystwała m.in. obywatelski projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej autorstwa Huberta Izdebskiego i Jerzego Hausnera.

1. Przesłanki przemawiające za koniecznością wprowadzenia regulacji ustawowej

1.1. Pojęcie **przedsiębiorczości społecznej**, w zależności od tradycji historycznej lub kontekstu naukowego nazywanej także ekonomią społeczną, gospodarką społeczną, ekonomią solidarną, jest różnie definiowane i obejmuje różnorodne formy działania. Niezależnie od tych różnic, istotą przedsiębiorczości społecznej jest wykorzystanie działalności ekonomicznej dla osiągnięcia celów społecznych. Zgodnie z definicją Stałej Europejskiej Konferencji Spółdzielni, Towarzystw Wzajemnych, Stowarzyszeń i Fundacji (CEP-CMAF) organizacje ekonomii społecznej są podmiotami gospodarczymi i społecznymi działającymi we wszystkich sektorach gospodarki. Przedsiębiorczość społeczna obejmuje organizacje takie jak: spółdzielnie, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia i fundacje.

Podmioty ekonomii społecznej zwane przedsiębiorstwami społecznymi działają w różnych formach prawnych, jednak wyróżniają ją określone cechy ekonomiczne i społeczne. EMES – European Research Network wyróżnia następujące cechy przedsiębiorstw społecznych:

Kryteria ekonomiczne

- prowadzenie w sposób ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka gospodarczego;
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu.

Kryteria społeczne

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

1.2. Wykorzystaniu działalności ekonomicznej dla realizacji celów społecznych służą trzy podstawowe mechanizmy. **Pierwszy to integracja zawodowa i społeczna** osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez zatrudnienie ich w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz objęcie wsparciem psychologicznym, doradczym i szkoleniowym. Drugi, to **świadczenie w ramach działalności gospodarczej usług, które zaspokajają istotne społecznie potrzeby**, np. usług edukacyjnych, socjalnych, opiekuńczych, czy też komunalnych. Trzeci mechanizm to **przeznaczanie zysków z działalności gospodarczej na cele społecznie użyteczne**, np. na rehabilitację zatrudnionych osób niepełnosprawnych czy też stypendia dla dzieci z ubogich rodzin.

1.3. Przedsiębiorczość społeczna jest sferą życia społeczno-gospodarczego, która rozwija się w Polsce od kilku lat. Podmiotów, które stosują wyżej wymienione mechanizmy, działa w Polsce kilka tysięcy. Są to przede wszystkim spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, czy spółki z o.o. realizujące cele społeczne, które powstały w ostatnich kilku latach, świadomie wykorzystując formułę przedsiębiorczości społecznej. Potocznie nazywane są one „nową ekonomią społeczną”. Obok tego pojawia się „stara ekonomia społeczna”, czyli spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów czy zakłady aktywizacji zawodowej, które co prawda powstawały kilkanaście czy kilkadziesiąt lat temu, ale stosują w praktyce mechanizmy charakterystyczne dla przedsiębiorczości społecznej. W ostatnich kilku latach rozwija się również szerzej rozumiany sektor ekonomii społecznej obejmujący m.in. organizacje pozarządowe, centra

integracji społecznej, kluby integracji społecznej czy też ośrodki wsparcia ekonomii społecznej.

1.4. Przedsiębiorczość społeczna przyczynia się do:

- integracji społecznej i zawodowej osób znajdujących się na marginesie życia gospodarczego i społecznego, np. osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych czy też opuszczających zakłady karne,
- tworzenia miejsc pracy, nie tylko dla osób wykluczonych społecznie,
- rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego,
- rozwoju lokalnego i regionalnego,
- dostarczania usług zaspokajających ważne potrzeby społeczne.

Korzyści płynące z przedsiębiorczości społecznej spowodowały, że jej rozwój stał się przedmiotem zainteresowania i wsparcia ze strony państwa. Jego dotychczasowym wyrazem było uwzględnianie ekonomii społecznej w planach i strategiach publicznych, wspieranie otoczenia przedsiębiorczości społecznej, uwzględnienie wsparcia rozwoju ekonomii społecznej w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki oraz Programie Operacyjnym Fundusz Inicjatyw Obywatelskich czy powołanie przez Premiera Zespołu do spraw rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej. Obok niniejszego projektu Ustawy Zespół pracuje także nad projektem Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

1.5. Pomimo wspomnianych wyżej działań rządu, **przedsiębiorczość społeczna dotychczas nie została zdefiniowana w polskim porządku prawnym**. Choć nie ograniczyło to jej powstania, wspieranego w pewnym zakresie ze środków publicznych krajowych i unijnych, to obecnie brak regulacji prawnych staje się istotnym hamulcem dla dalszego rozwoju przedsiębiorczości społecznej. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że podmioty ekonomii społecznej działają na styku działalności komercyjnej i niekomercyjnej, który w polskim porządku prawnym jest niedookreślony. To uniemożliwia czytelną identyfikację podmiotów ekonomii społecznej i utrudnia ich relacje zarówno z sektorem publicznym, jak gospodarczym, a także pozarządowym.

1.6. W ujęciu tradycyjnym, w Polsce działalność społeczna utożsamiana jest z działalnością charytatywną, opartą na ofiarności publicznej czy też dotacjach państwowych. Prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje społeczne nie mieści się w tym ujęciu, choć dopuszczane jest przez prawo. Stąd działalność gospodarcza organizacji społecznych była do niedawna zjawiskiem marginalnym i miała jedynie charakter uboczny w stosunku do

działalności społecznej. Obecnie jednak w wyniku rozwoju przedsiębiorczości społecznej, działalność gospodarcza przestaje mieć charakter uboczny i staje się sposobem realizacji celów społecznych. Przykładem tego są w szczególności podmioty gospodarcze tworzone w celach społecznych i w pełni im podporządkowane, np. spółdzielnie socjalne czy spółki „non-profit” (not-for-profit).

- 1.7. W związku z brakiem regulacji prawnych określających sferę przedsiębiorczości społecznej podmioty w niej działające traktowane są z punktu widzenia prawa i praktyki jego stosowania jak podmioty rynkowe, co nie jest adekwatne do rzeczywistych celów i możliwości ich działania. O ile podmioty nie prowadzące działalności gospodarczej tworzące sektor ekonomii społecznej, np. organizacje pozarządowe podlegają czytelnym regułom wytyczanym przede wszystkim przez Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o tyle w tych ramach nie mieszczą się **przedsiębiorstwa społeczne**, a więc podmioty prowadzące działalność gospodarczą. A one właśnie są fundamentem przedsiębiorczości społecznej. Z drugiej strony przedsiębiorstwa społeczne z uwagi na podporządkowanie działalności gospodarczej celom społecznym nie są w stanie konkurować z przedsiębiorstwami rynkowymi. Przede wszystkim dlatego, że działalności gospodarczej przedsiębiorstwa społecznego nie kształtuje zysk, a cele społeczne, które ma ono osiągać. To ogranicza swobodę decyzji gospodarczych i zwiększa ryzyko rynkowe. Podporządkowanie działalności gospodarczej celom społecznym oznacza również, że część zasobów przedsiębiorstwa, w tym także osiąganych dochodów, przeznaczana jest wyłącznie na działalność społecznie użyteczną. Zatrudnianie osób wykluczonych społecznie, często osób z trwałymi ograniczeniami fizycznymi czy psychicznymi, obniża również efektywność i wydajność pracy.
- 1.8. Wejście w życie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym (zwanej dalej Ustawą) ma wypełnić istniejącą lukę prawną i określić **status przedsiębiorstwa społecznego** jako podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, służącą celom społecznie użytecznym. Pozwoli to na rozwój przedsiębiorstw społecznych, a przede wszystkim umożliwi skuteczne i efektywne wykorzystanie w tym celu środków publicznych, nie tylko w ramach środków europejskich, ale także środków pochodzących z budżetu państwa i budżetów samorządów terytorialnych. Brak ustawowej regulacji w wielu przypadkach uniemożliwiało wspieranie przedsiębiorstw społecznych ze środków publicznych.
- 1.9. Celem projektu jest zdefiniowanie przedsiębiorstwa społecznego jako podstawowej formy realizacji przedsiębiorczości społecznej oraz określenie jego obowiązków, uprawnień oraz

warunków tworzenia i działania. Projektodawcy starali się przy tym uwzględnić wspomniane mechanizmy łączenia działalności gospodarczej i społecznie użytecznej, a także wymienione cechy przedsiębiorstwa społecznego. Prawne określenie przedsiębiorstwa społecznego umożliwia jego czytelną identyfikację i porządkuje relacje z sektorem publicznym i prywatnym. Umożliwia również ukierunkowane wsparcie publiczne i prywatne, zarówno w postaci bezpośredniej (dotacje, pożyczki), jak i pośredniej (gwarancje, poręczenia, ulgi i zwolnienia podatkowe).

1.10. Nie bez znaczenie jest tu również kontekst europejski. Unia Europejska przykłada coraz większe znaczenie do rozwoju przedsiębiorczości społecznej, czego dowodem może być komunikat Komisji Europejskiej *Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej* z października 2011 roku, który przedstawia krótkoterminowy plan działania w celu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw społecznych w Unii Europejskiej. Jego konsekwencją jest również uwzględnienie ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w projektach rozporządzeń dotyczących wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2014 – 2020. Brak ustawowej regulacji dotyczącej przedsiębiorstw społecznych będzie uniemożliwiał lub mocno utrudniał wykorzystanie tych środków dla rozwoju przedsiębiorczości społecznej w Polsce.

2. Uzasadnienie szczegółowych zapisów projektu

2.1. Projekt ustawy rozpoczyna się preambułą, która umiejscawia sektor ekonomii społecznej w konstytucyjnym porządku państwa oraz wskazuje znaczenie sektora ekonomii społecznej dla państwa, gospodarki i społeczeństwa.

2.2. Preambuła dostrzega istnienie i znaczenie ekonomii społecznej, ale nie próbuje jej zdefiniować. Po pierwsze dlatego, że nieracjonalne, niefunkcjonalne i na razie niewykonalne byłoby zdefiniowanie prawne sfery, która rozwija się i kształtuje od kilku lat, a jej granice wyznacza na razie przede wszystkim praktyka podejmowanych działań. Po drugie pojęcie to, choć różnie definiowane, obecne jest już od kilku lat w życiu publicznym, co więcej ma swoje przełożenie na praktykę działania różnych podmiotów. Zamykanie przedsiębiorczości społecznej w sztywnej definicji mogłoby spowodować, że część z tych podmiotów znalazła by się po za nią, a to z kolei mogłoby spowodować ograniczenie lub zaprzestanie ich działalności. Dlatego też preambuła opisuje sektor ekonomii społecznej poprzez funkcje, które pełni, nie ograniczając w żaden sposób jego podmiotowego zakresu, pozostawiając otwartą możliwość wspierania przez państwo różnych działań w tym sektorze. Sama Ustawa

– zgodnie z jej tytułem – w całości poświęcona jest tworzeniu i działaniu przedsiębiorstw społecznych czyli fundamentu sektora ekonomii społecznej.

- 2.3. W projekcie nie proponuje się utworzenia nowej formy prawnej dla działania przedsiębiorstwa społecznego, a jedynie zestaw cech, które będą je definiować. Jest to pod względem formalnym podobne rozwiązanie, jak stosowany obecnie status organizacji pożytku publicznego. Takie rozwiązanie nie przesądza formy prawnej działania przedsiębiorstwa społecznego i pozwala działającym obecnie w różnych formach prawnych podmiotom ubieganie się – po spełnieniu określonych w ustawie warunków – o status przedsiębiorstwa społecznego lub tworzenie nowych podmiotów prawnych, które taki status mogłyby uzyskać. Takie rozwiązanie nie mnoży bytów prawnych i pozwala świadomie i wedle jasnych kryteriów podejmować decyzję o uzyskaniu statusu przedsiębiorstwa społecznego.
- 2.4. Projekt przewiduje, że przedsiębiorstwo społeczne musi mieć własną osobowość prawną (np. w formie spółki z o.o., spółki akcyjnej, spółdzielni pracy, spółdzielni socjalnej, spółdzielni osób prawnych, organizacji pozarządowej prowadzącej działalność gospodarczą). Status przedsiębiorstwa społecznego mogą uzyskać jedynie podmioty prawne prowadzące działalność gospodarczą, w tym także organizacje pozarządowe. Takie rozwiązanie wynika z faktu, że jedną z cech przedsiębiorczości społecznej powinno być podejmowanie rzeczywistego ryzyka rynkowego, które występuje w działalności gospodarczej. Właśnie dlatego, że przedsiębiorstwa społeczne poddadzą się w pełni regułom rynku, mogą liczyć na wsparcie ze strony państwa, które będzie rekompensować ich słabszą pozycję rynkową.
- 2.5. Podmioty ubiegające się o status przedsiębiorstwa społecznego mogą prowadzić różne rodzaje działalności: statutową nieodpłatną, statutową odpłatną lub gospodarczą. Ale prawa i obowiązki wynikające dla tych podmiotów z posiadania statusu przedsiębiorstwa społecznego będą dotyczyły ich wyłącznie w zakresie, w jakim wykonują działalność gospodarczą, w związku z którą ten status uzyskały.
- 2.6. Statusu przedsiębiorstwa społecznego z uwagi na swój specyficzny charakter nie będzie mógł uzyskać przedsiębiorca będący państwową albo samorządową osobą prawną, a także przedsiębiorca prowadzący wyłącznie działalność zawodową w ramach działalności gospodarczej.
- 2.7. Jedną z najważniejszych cech wyróżniających przedsiębiorstwo społeczne są cele jego działania. Przy czym społeczny charakter przedsiębiorstwa nie może ograniczać się jedynie

do przeznaczania zysków, ale przede wszystkim prowadzona działalność gospodarcza musi bezpośrednio służyć realizacji celów społecznych. Dlatego też zgodnie z projektem przedsiębiorstwo społeczne może działać wyłącznie w celu prowadzenia działalności gospodarczej służącej zawodowej reintegracji osób zagrożonych społecznym wykluczeniem i/lub świadczeniu usług zaspokajających ważne potrzeby społeczne.

- 2.8. Cel reintegracyjny realizowany jest poprzez zatrudnienie przez przedsiębiorstwo społeczne osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych, uzależnionych, chorych psychicznie, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców, przy czym osoby te stanowią nie mniej niż 50% pracowników PS, lub, a jeżeli osobami tymi są osoby zaliczone do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności, nie najmniej niż 30% pracowników. To rozwiązanie zaczerpnięte jest z ustawy o spółdzielniach socjalnych.
- 2.9. Cel usługowy realizowany jest poprzez świadczenie usług wymienionych w ustawie. Projekt w tym zakresie proponuje usługi w sferze pomocy społecznej, ochrony zdrowia psychicznego, wsparcia osób niepełnosprawnych, opieki nad dziećmi, prowadzenia przedszkoli i wychowania przedszkolnego, prowadzenia bibliotek i instytucji kultury, działalności leczniczej. Katalog tych usług ma charakter zamknięty a zasady ich prowadzenia określone są w odrębnych ustawach, które wymienione zostały w projekcie. Usługi te prowadzone przez przedsiębiorstwa społeczne nie podlegają pełnej komercjalizacji i są niejako pod specjalną opieką państwa, co daje m.in. możliwość kształtowania mechanizmów finansowania ich świadczenia ze środków publicznych.
- 2.10. Przedsiębiorstwo społeczne może mieć cel wyłącznie integracyjny lub wyłącznie usługowy, może także łączyć te dwa cele.
- 2.11. Podmiot w momencie, w którym występuje o przyznanie statusu przedsiębiorstwa społecznego musi prowadzić działalność realizującą opisany w projekcie cel reintegracyjny i/lub usługowy. Aby uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego należy dodatkowo spełniać kilka wymogów. Pierwszy z nich to posiadanie organu konsultacyjno-doradczego. W jego skład muszą wejść przedstawiciele pracowników, innych zatrudnionych osób i wolontariuszy udzielających świadczeń przedsiębiorstwu społecznemu, a także mogą (nieobligatoryjnie) wejść przedstawiciele innych interesariuszy przedsiębiorstwa, np. stałych odbiorców towarów lub usług przedsiębiorstwa, dostawców, organizacji pozarządowych korzystających ze wsparcia PS, itp. Organ ten nie ma kompetencji decyzyjnych, musi być jednak informowany o kwestiach istotnych z punktu widzenia działania PS i może je opiniować. Przy czym statut przedsiębiorstwa społecznego może temu organowi dawać

większe kompetencje. To rozwiązanie jest próbą urzeczywistnienia takich cech związanych trwale z ideą przedsiębiorczości społecznej, jak: partycypacyjne zarządzanie i demokratyczna kontrola ze strony interesariuszy. Propozycja zawarta w projekcie jest swoistego rodzaju kompromisem pomiędzy urzeczywistnieniem wspomnianych cech a praktycznymi możliwościami ich realizacji, które są bardzo ograniczone, co pokazały doświadczenia spółdzielni socjalnych. Brak wiedzy i doświadczeń w zarządzaniu własnym biznesem, a także brak doświadczeń w stosowaniu demokratycznych form zarządzania i kontroli powodują, że stosowanie dalej idących rozwiązań w tym zakresie paraliżuje możliwości działania PS lub prowadzi do podejmowania błędnych decyzji gospodarczych. Proponowane w projekcie rozwiązanie wprowadza kontrolę interesariuszy nad działalnością przedsiębiorstwa, ale ogranicza ich kompetencje zarządcze, pozwalając jednak na ich zwiększenie, o ile będzie taka potrzeba i wola.

2.12. Projekt pozostawia po za tym dość dużą swobodę w kształtowaniu struktury wewnętrznej i struktury zarządzania założycielom przedsiębiorstwa społecznego, którzy określają je w statucie PS. Pozwala to racjonalnie dostosować organizację i zarządzanie przedsiębiorstwem do specyfiki jego działania i celu, który realizuje.

2.13. Przedsiębiorstwo społeczne musi także co najmniej 10% wypracowanego dochodu przeznaczyć na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej w miejscu prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwo społeczne. To rozwiązanie służy wzmocnieniu lokalnego charakteru przedsiębiorstwa społecznego i stworzeniu stałego mechanizmu wspierania przez PS społeczności lokalnej, w której ono funkcjonuje.

2.14. Pozostała część dochodu jest przeznaczana bezpośrednio na finansowanie realizacji celów przedsiębiorstwa społecznego, jego dalszy rozwój lub na zasilenie kapitałów (funduszy) przedsiębiorstwa społecznego.

2.15. Dysponowanie majątkiem PS podlega ograniczeniom, znanym już wcześniej z Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Także z tej ustawy zaczerpnięte zostało rozwiązanie nie pozwalające wypłacania pracownikom PS średniego miesięcznego wynagrodzenia wyższego niż trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwo społeczne musi także sporządzać roczne sprawozdania finansowe i merytoryczne.

2.16. Status przedsiębiorstwa społecznego uzyskiwany jest z chwilą wpisania do rejestru przedsiębiorstw społecznych. Zainteresowany uzyskaniem tego statusu podmiot składa

wniosek o wpis do rejestru wraz z oświadczeniami i dokumentami potwierdzającymi spełnianie warunków niezbędnych do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego. Rejestr prowadzony jest przez Izbę Przedsiębiorstw Społecznych pełniącą funkcję samorządu przedsiębiorstw społecznych, do której obligatoryjnie, z mocy prawa wchodzi wszystkie przedsiębiorstwa społeczne. Izba może podejmować decyzje o odmowie wpisu do rejestru lub o wykreśleniu z rejestru przedsiębiorstwa społecznego, ale wyłącznie w ściśle określonych sytuacjach, opisanych w Ustawie. Od decyzji Izby przysługuje odwołanie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

2.17. Proponowane zasady uzyskiwania statusu przedsiębiorstwa społecznego wzorowane są na sprawdzonych w praktyce przepisach regulujących zasady dotyczące wykonywania działalności regulowanej w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Dzięki temu uzyskanie statusu będzie znacznie prostsze i mniej czasochłonne niż rejestracja sądowa. Z drugiej strony decyzji dotyczących wpisu i wykreślenia z rejestru nie będzie podejmować administracja publiczna a Izba zrzeszająca przedsiębiorców społecznych. Aby jednak zapewnić nadzór państwa nad sprawowaniem przez Izbę funkcji organu rejestrowego, rolę organu drugiej instancji w postępowaniach administracyjnych, w których organy Izby będą wydawały decyzje administracyjne, proponuje się powierzyć ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

2.18. Izba Przedsiębiorstw Społecznych obok prowadzenia rejestru przedsiębiorstw społecznych reprezentuje swoich członków także w kontaktach z administracją publiczną oraz kontroluje przedsiębiorstwa społeczne w zakresie zgodności wykonywanej działalności z warunkami wymaganymi do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego.

2.19. Przedsiębiorca społeczny wykreślony z rejestru niezwłocznie przeprowadza likwidację polegającą na zakończeniu bieżących interesów, ściągnięciu wierzytelności i wypełnieniu zobowiązań związanych z tą działalnością. Mienie pozostałe po przeprowadzeniu likwidacji przekazuje się na realizację celów tożsamyh lub zbieżnych z celami tej działalności.

2.20. Status przedsiębiorstwa społecznego będzie umożliwiał uzyskanie wsparcia w ramach programów rządowych, a także upoważniał do skorzystania ze szczególnych uprawnień przewidzianych w ustawie. Należą do nich:

–preferencyjne stawki podatku od nieruchomości,

–zwolnienie przedmiotowe dochodów z działalności gospodarczej pozarolniczej z podatku dochodowego od osób prawnych,

- możliwość korzystania ze świadczeń wolontariuszy,
- zwolnienie z opłacania składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- zwolnienie z opłacanie składek na Fundusz Rehabilitacji, na zasadach określonych w Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- czasowe refinansowanie ze środków Funduszu Pracy części wynagrodzenia odpowiadającej składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz części kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającej składce na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za osoby bezrobotne zatrudnione przez przedsiębiorcę, który uzyskał status przedsiębiorstwa społecznego, na podstawie umowy zawartej ze starostą właściwym dla siedziby przedsiębiorcy,
- preferencje w zakresie zakupów towarów lub usług niepodlegających przepisom o zamówieniach publicznych przez jednostki sektora finansów publicznych.

(Opracował: Tomasz Schimanek)